

1. SEMINÁRNÍ PRÁCE

STATISTICKÁ ANALÝZA DAT, PSY 117

Matěj Konšťacký
391150, Psychologie

Vyučující: Stanislav Ježek

Datum odevzdání: 28.5.2013

Fakulta sociálních studií MU, 2012/2013

Rodinné prostředí má vliv na rizikové chování 15ti letých, říká výzkumná studie

Výzkumná studie Jan Sebastiana Novotného a Petra Okrajka přišla se zajímavým zjištěním, že výskyt rizikového chování u rodičů zvyšuje šanci na to, že se tak budou chovat i jejich potomci. Studia byla zveřejněna v roce 2012. Cílem výzkumu bylo stanovit, zda existuje přímý vliv mezi rizikovým chováním rodičů (např. kouření) a tímto chováním u jejich dětí. Dále se studie zabývala i nepřímým vlivem chování rodičů na rizikové chování dětí (např. hádky s rodiči) a v neposlední řadě i působení negativních okolností (např. snížená možnost kontaktu dítěte s rodičem).

Rodinné prostředí na nás má nepochybně nesmírný vliv, k rodičům vzhlížíme s respektem, přebíráme jejich hodnoty a jsme jimi vychovávaní, poskytují nám domov a zaopatření. Jak zjišťuje tato výzkumná studia, nejsou to jen pozitivní vlastnosti a hodnoty, které se přenáší z rodičů na dítě, ale i vlastnosti negativní či rizikové.

Studie se účastnilo 1635 adolescentů ve věku 15 let a jejich rodič (rodiče). Výzkumnou skupinu tvořilo 52 procent chlapců a 48 procent dívek. Výzkumná data byla zjišťována pomocí dotazníkové metody s cílem zjistit souvislosti mezi rizikovým chováním rodičů a jejich potomků. Jako rizikové chování označili autoři testu kouření, alkohol, nelegální drogy, houby (psychoaktivní), čichání těkavých látek. Za poruchy chování bylo stanoveno agresivní chování a záškoláctví.

Cílem autorů bylo zjistit odpověď na otázku „Zda a jak velký existuje vztah mezi popsáním chováním rodičů a chováním jejich dětí“. Když se podívám na výsledky studie, zjistíme, že studie ukazuje předpokládaný vliv rodičů na chování jejich potomků, jako nejvýznamnější zástupce jednotlivě zkoumaných skupin jsem vybral kouření u přímého vlivu, konflikty s rodiči z vlivu nepřímých a snížení možnosti kontaktu matky s dítětem kvůli práci či hospitalizaci.

Tedy se na tyto 3 zjištění podíváme podrobněji a začneme u kouření. Zde byl zjištěn nárůst mezi 13 a 15 procenty v porovnání dětí, jejichž rodiče kouří v porovnání s dětmi, jejichž rodiče nekouří, nárůst byl pozitivní, tedy u rodičů - kuřáků bylo zjištěno více potomků, kteří kouří. Nárůst byl zjištěn i v rozdílu zda kouří oba rodiče nebo jeden, ale pouze 5 procent, (což je číslo, které nám při daném vzorku rozhodně nestačí, abychom tento trend mohli považovat za obecný fakt) ve prospěch zvýšení se počtu dětí, které mají oba rodiče kuřáky a samy kouří v porovnání s dětmi, u nichž kouří pouze jeden z rodičů. Dále se podíváme na hádky, u dětí u nichž bylo zjištěno, že se hádají se svými rodiči, byl nárůst mezi 5 a 11 procenty u rizikového chování. Z výzkumů dále vyplynulo, že zvýšená zaměstnanost u matky, tedy práce o víkendech či v noci zvyšuje riziko konzumace alkoholu, či kouření o zhruba 5 procent. Zbylé zkoumané hodnoty se měnily do 5 procent, a tudíž jsou dle mého při tomto vzorku nevýznamné a nelze z nich vyvodit prakticky žádné závěry.

Z předložených výsledků, z nichž jsem vybral ty statisticky nejvýznamnější se, jako největší projevuje nárůst počtu dětí, které kouří ať už v závislosti na kouření rodičů, či domácích konfliktů. Je tedy pravděpodobné, i když ne zcela jisté, že z rizikového chování, je to právě kouření, které nejvíce ovlivňuje svým chováním rodiče. Zda však existuje přímý vliv mezi rizikovým chováním dětí a rizikovým chováním rodičů z tohoto jednoho výzkumu rozhodně soudit nemůžeme, přestože některé trendy výzkum ukazuje a v budoucnu by mohly být

podpořeny dalšími studiiemi.

Vzorek 1635 adolescentů jistě není malý, ale rozhodně z něj nemůžeme vyvodit obecné pravdy, nicméně na statistické poměry už je celkem značný a nepochybně výsledky, k nimž výzkumníci došli, musíme brát jako možné a zkusit je podpořit v dalších výzkumech a tím pádem třeba i potvrdit. Výzkum má však jeden zásadní nedostatek, jak uvádějí i jeho autoři a to ten, že byl zkoumán pouze rodinný vliv bez dalšího kontextu, jakým by byly například sociální podmínky a status rodičů, nebo prostředí ve kterém se dítě pohybuje mimo domov, tedy škola a vrstevníci.

Novotný, J.S. & Okrajek, P. (2012). Vliv vybraných charakteristik rodinného prostředí na rizikové chování 15tiletých adolescentů. *E-psychologie* [online], 6 (2), 9-21 [cit.28. května 2013]. Dostupný z WWW: <<http://e-psycholog.eu/pdf/novotny-okrajek.pdf>>. ISSN 1802-8853.

Líbí se mi pasáže, které jste do práce doplnil. Některé sice zůstaly stejné, i přes mé předchozí semináře. Ale úkol považuji za splněný. 10b